Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3927/23
30.5.2025. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Миленије Петричевић и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Јованка Зечевић Анђелковић, адвокат из Београда, Нушићева 7а, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Мирослав Север, адвокат из Београда, Јована Рајића 5е, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиље изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П 5076/19 од 21.2.2023. године, у седници већа одржаној дана 30.5.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 5076/19 од 21.2.2023. године у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев да се обавеже тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени страх исплати износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од 21.2.2023. године до исплате и у наведеном делу жалба тужиље **ОДБИЈА,** као неоснована.

УКИДА СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П 5076/19 од 21.2.2023. године у преосталом делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев да се обавеже тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа исплати износ од 250.000,00 динара, са законском затезном каматом од 21.2.2023. године до исплате, као и у ставу другом изреке и у наведеним деловима предмет **ВРАЋА** истом првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавеже тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете исплати за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа износ од 250.000,00 динара и за претрпљени страх износ од 200.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 21.2.2023. године до исплате. Ставом другим изреке обавезана је

тужиља да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 87.000,00 динара.

Против наведене пресуде тужиља је благовремено изјавила жалбу из свих разлога предвиђених одредбом члана 373. став 1. Закона о парничном поступку. Жалбене разлоге је образложила и жалбени предлог изнела.

Тужена је одговорила на жалбу тужиље.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11, са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба тужиље делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била радно ангажована код тужене до јула 2018. године, где је око две-две и по године обављала кућне послове, након чега је исте послове по њеној препоруци наставила уместо ње да обавља њена рођена сестра. Дана 20.11.2018. године, тужена је телефоном позвала тужиљу и том приликом је оптужила да јој је из стана украла новац, што је тужиља негирала и упутила тужену да се обрати полицији. Након овог разговора, контаката између парничних странака није било. Истог дана, тужена је телефоном позвала и тужиљину сестру и њихову заједничку пријатељицу, те њима такође саопштила да јој је тужиља украла новац. После неколико месеци 21.3.2019. године, тужиљу је телефоном позвао бивши супруг тужене и оптужио је за крађу новца која се десила у стану тужене. Тужиља се због ових оптужби обратила полицији 25.3.2019. године, те је након два дана извршен претрес стана тужиље, а она је са радног места одведена у полицију, где је пет сати испитивана од стране инспектора, а подвргнута је и полиграфском испитивању. Инспектори су константно вршили притисак на тужиљу да призна да је учинила оно за шта је тужена оптужила, тврдећи да су је снимиле камере, да имају њене отиске и друге доказе, претили су да ће о предузетим радњама обавестити јавног тужиоца, да ће је притворити на 48 сати, те да ће остати без мужа и без посла. Све време боравка у полицији осећала је велику узнемиреност, а исту узнемиреност осећа и даље, као и страх да ће поново бити изложена таквом малтретирању и због неизвесности шта све убудуће може да се деси. Никада није била изложена таквом третману. Након што су јој узети отисци и брис, пуштена је из полицијске станице и више је нико у вези са истим случајем није позивао.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да тврдње тужене изнете у телефонском разговору који је водила са тужиљом 20.11.2018. године, током којег је тужиљу оптужила за крађу новца, имају способност да повреде част и углед тужиље, с обзиром на то да се тужиља приказује као извршилац кривичног дела, али како тужиља није доказала да је због ових тврдњи тужене претрпела душевне болове који би оправдавали досуђивање новчане накнаде у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима - ЗОО, односно да су наводи тужене код ње

проузроковали душевне болове који су довели до поремећаја психичке равнотеже личности или поремећаја душевног стања, јер из изведених доказа и тужиљиног исказа, не произлази да је она због изнетих увреда осећала срамоту и стид, да је трпела осуду, омаловажавање и одбацивање од стране чланова своје породице и на радном месту, јер како је и сама навела, њена родбина и пријатељи су је у свему подржали и никакву осуду са њихове стране није доживела, те како се новчана накнада не досуђује као обештећење за саму повреду личног добра, већ због претрпљених душевних болова због повреде части и угледа, а чије постојање тужиља није доказала, суд је оценио да је тужбени захтев неоснован. При томе, по оцени првостепеног суда, сама чињеница да је тужиља подвргнута испитивању од стране полиције, код постојања начела претпоставке невиности, не даје јој право на накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа. Такође, ниједан од изведених доказа не указује на постојање узрочно-последичне везе између поступања тужене и страха који је тужиља евентуално претрпела, посебно имајући у виду да из њеног исказа произлази да је узнемиреност и страх осетила услед поступања полицијских службеника, те да и даље осећа страх од тога да ће евентуално поново бити изложена таквом малтретирању, због чега је првостепени суд оценио да је неоснован тужбени захтев и у делу којим је тражена накнада штете на име претрпљеног страха.

Супротно наводима у жалби тужиље, правилно је првостепени суд одбио тужбени захтев тужиље у делу којим је тражила накнаду штете на име претрпљеног страха, с позивом на одредбу члана 200. ЗОО, а за своју одлуку навео је јасне и аргументоване разлоге које у свему као правилне прихвата и другостепени суд.

Наиме, да би се оштећеном лицу признало право на накнаду новчане сатисфакције због претрпљеног страха, нужно је постојање узрочно – последичне везе између радње којом је штета изазвана и настанка нематеријалне штете. Како је из исказа тужиље несумњиво утврђено да је осећала узнемиреност приликом саслушања у полицији, коју је осећала и након саслушања, као и страх да ће поново бити изложена малтретирању, наведено не пружа основ за закључак да је тужиља страх претрпела услед оптужби тужене. Ово стога јер исказ тужиље садржи јасне податке о њеном личном доживљају и то у вези са догађајима којима је била изложена приликом саслушања у полицији, па произлази да се изјава тужене којом је оптужила тужиљу да јој је украла новац, не може довести у везу са осећањем тужиље да јој је тужена својим тврдњама проузроковала страх. Осим изнетог, како из исказа тужиље несумњиво произлази да страхује управо од кривичног гоњења и мера које с тим у вези евентуално могу бити предузете, што није законом признат вид нематеријалне штете, самим тим исказ тужиље, и по становишту другостепеног суда, супротно жалбеним наводима, не говори у прилог да је основано тражење судске заштите у погледу овог дела захтева, те су неосновани наводи жалбе којима се указује да је сам чин лажног оптуживања тужиље довољан да код сваког грађанина проузрокује страх.

Како се ни осталим наводима у жалби тужиље које другостепени суд сагласно овлашћењу из члана 396. став 1. ЗПП посебно не образлаже, правилност одлуке садржане у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев за накнаду штете на име претрпљеног страха не доводи у сумњу, применом одредбе члана 390. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, одлука првостепеног суда у делу којим је одбијен тужбени захтев на име накнаде штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, за сада се не може прихватити као правилна због учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју повреду тужиља основано указује у жалби. Наведена битна повреда састоји се у томе што првостепена пресуда не садржи јасне и потпуне разлоге о битним чињеницама, а разлози који су дати у образложењу пресуде су нејасни и поједини противречни садржини изведених доказа, због чега пресуда у овом делу има недостатке због којих се не може испитати. С тим у вези, за сада се не може сматрати ни да је доношењем побијане пресуде материјално право правилно примењено, а што је имало за последицу да је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Првостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања закључио да услед оптужби упућених од стране тужене, тужиља није претрпела душевне болове због повреде части и угледа који би оправдавали досуђивање новчане накнаде, јер није доказала да је због изнетих оптужби осећала срамоту и стид, те да је трпела осуду, омаловажавање и одбацивање од стране чланова своје породице или на радном месту. Међутим, овакав закључак суда за сада се не може прихватити као правилан.

Наиме, одредбом члана 200. ЗОО прописано је да за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству (став 1.), а да ће приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини накнаде, суд водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (став 2.). У смислу цитиране одредбе ЗОО, повреда угледа и части подразумева скуп објективних и субјективних елемената које је потребно ценити у сваком конкретном случају, у односу на све штетне последице које проистичу из истог догађаја. Част је скуп човекових врлина и мишљење које појединац има о себи самом, док је углед мишљење које има ужа и шира средина о једној личности, што представља објективну категорију. Свака тврдња која о одређеном лицу говори на негативан начин, с намером да га омаловажи, умањује његове људске вредности и квалитете. Основни видови повреде части и угледа су увреда и клевета. Увреда је напад на људску част, која изражава презир према неком, ниподаштавање, омаловажавање, одрицање људских особина, док је клевета изношење и преношење нечег неистинитог, што може нашкодити части и угледу. С тим у вези, првостепени суд је пропустио да несумњиво утврди, узимајући у обзир све околности конкретног случаја, да ли изношење оптужби од стране тужене (којима се тужиља карактерише као извршилац кривичног дела, а које је тужена саопштила сестри и пријатељици тужиље, као и свом супругу, те их учинила доступним ограниченом броју лица), омаловажавају личност тужиље, да ли су могле имати негативне последице по тужиљин доживљај себе саме и себе као члана шире друштвене заједнице од које настоји да буде прихваћена и да се у исту интегрише, те с тим у вези да ли су подобне да повреде њена лична права, посебно имајући у виду да тужена те тврдње није доказала као тачне и истините, нити да је покренут кривични поступак против тужиље и да се у радњама тужиље стичу обележја било ког кривичног

дела. Осим изнетог, иако је из исказа тужиље утврђено да су је породица и пријатељи подржали и да никакву осуду са њихове стране, поводом тврдњи тужене, није доживела, првостепени суд је пропустио да доводећи с тим у везу исказе тужиље и сведока ВВ, супруга тужиље, из којих произлази да је тужиља одведена у станицу полиције на испитивање и то са радног места, те да су комшије, приликом претресања њиховог стана приметиле да се код њих нешто дешава (којим исказима је суд у наведеном делу поверовао), несумњиво утврди да ли је наведено подобно да повреди углед тужиље. Стога, како се накнада нематеријалне штете досуђује оштећеном уколико је услед радњи штетника претрпео душевне болове због повреде угледа и части, за одлуку о постојању душевних болова првостепени суд је био дужан да оцени да ли је садржина изјаве тужене, којом се тужиља карактерише као извршилац кривичног дела, објективно увредљива и да ли постоји лична погођеност субјекта информације, односно да ли је подобна да повреди част и углед тужиље.

Како првостепени суд није поуздано утврдио чињенице битне за пресуђење, нити је за свој чињеничноправни закључак дао јасне и аргументоване разлоге, побијана пресуда је у делу става првог изреке морала бити укинута применом одредаба чл. 391. став 1. и 392. став 2. ЗПП.

Укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом изреке побијане пресуде на основу члана 401. тачка 3. ЗПП, јер зависи од коначног исхода спора и успеха странака.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе на које је указано овим решењем, тако што ће поново извести све потребне доказе, које ће потом брижљиво оценити у смислу члана 8. ЗПП и донети правилну и закониту одлуку. Приликом доношења одлуке, првостепени суд ће сагласно одредби члана 313. ЗПП, потпуно и правилно расправити све битне чињенице које су од значаја за правилност и потпуност закључка о томе да ли је и на који начин тужиља претрпела штету у виду душевних болова због повреде права личности, да ли је радња тужене подобна да повреди њена права личности, те да ли постоји узрочно – последична веза између радње тужене и проузроковане штете. Када до потребног степена вероватноће испита и утврди све битне чињенице, првостепени суд ће поново одлучити о овом делу захтева правилном применом материјалног права, а за своју одлуку ће навести логичне, јасне и на закону засноване разлоге.

Председник већа-судија
Снежана Живковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић